

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Francisci Arias, Societatis Iesv Theologi, Tractatus
Tres spirituales**

Arias, Francisco

Coloniae, 1615

32. De mortificatione linguæ, quoad verba otiosa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48767)

gaudete, perfecti estote, exhortamini, idem sapite, pacem habete, & Deus pacis & dilectionis erit vobiscum.

CAPVT XXXII.

De inordinatione linguae, quoad verba otiosa, eiusque mortificatione.

Inordinatio, vel abusus linguae ordinarius & communis, in quem etiam impingunt, qui Deo seruire coeperunt, est effutire verba otiosa & vana. Primò haud dubium est, sermonem otiosum non carere culpa, si non mortali, saltem vniali, ob quam homo, licet iustus, grauissimas Purgatorij luiturus est poenas. Vt verò intelligamus, quanto studio & vigilantia nobis, quoad fieri potest, cauendus sit lapsus vel offensa venialis contra Deum; attendamus quanta verborum grauitate apud diuum Matthæum Christus Saluator noster de iudicio, & verborum otiosorum punitione locutus sit. Dico autem vobis, inquit, quoniam omne verbum otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicij, quasi diceret: Ego qui Deus vester sum, de ea re vos monco, audite magna attentione, quia serìo commendo, & magno studio à lapsibus linguae, licet videantur vobis leues,

Matth. 15.

res, caueat? quia in die iudicij non de aliquibus tantum verbis otiosis, sed de omnibus, siue grauioribus, siue leuioribus estis rationem reddituri, non vt illa vobis condonentur, sed vt propter illa iudicemini & puniamini.

Quo autem constet, quæ dicantur verba otiosa tantoperè fugienda, videamus quid sit verbum otiosum. Verbum otiosum est, inquit beatus Gregorius, quod aut ratione iustæ necessi-

3 p. Pastor. adm. c. 5.

tatis, aut intentione piæ utilitatis caret. Quando ergo verba nostra sunt neces-

Et ho. 65 in Euang.

saria ob bonum aliquem finem, non sunt otiosa: non solum quando finis absolute obtineri non poterat sine illis verbis, sed quando commodè non poterat, vtrumque enim nomine necessitatis comprehenditur. Similiter otiosa non sunt, quæ cedunt in-

Reg. brev. q. 23.

dicentis vel audientis spiritalem profectum, idem appellat piam utilitatem. Vnde S. Basilius: Verba otiosa, in-

Hier in c. 12. Matth.

quit, sunt, quæ nullum adferunt fructum, hoc est, quæ non seruiunt vel ad præstandum cultum diuinum, vel ad procurandam anime salutem. Et S. Hieronymus in eandem sententiam alicubi dicit, Verbum otiosum esse, quod profertur sine vilo dicentis, audientisve fru-

ctu: vt cum omissis historijs veris, nar-
ramus fabulas, & res nullius momenti:
si verò narremus res fœdas & pernicio-
sas, aut cum immoderato cachinno, que
piorum offendant aures, tum, inquit,
sermones nostri, non velut otiosi, sed
vt grauioris culpæ rei castigabuntur.

Hæc quamuis certa sint, tamen ne-
gandum non est, si quis fabulam, fa-
cetumve aut festiuum aliquem sermo-
nem de re adiaphora vsurpet, recrean-
di ægri, vel solandi mœsti causa, non
cum verba otiosa prolaturum: quan-
quam consideratione moderationeque
magna in hoc genere opus est, vt in
huiusmodi sermonibus non solum
corporalis recreatio, sed etiam spiritua-
lis quærat, hoc est, ne animæ noceant,
sed prosint potius. Si enim tantum ad
voluptatem aurium corporalem effi-
ciendam dirigantur, vix fieri potest,
quin multa verba otiosa, ac fortè etiam
animæ noxia interisciantur. Ob quod
periculum sancti homines tanta vigi-
lantia fugiebant otiosa colloquia, vt
Metaphrastes scripserit beatum Ioannē
Chrysostomum nunquam vsursum fuisse
sermonibus superuacaneis & vanis,
nec in alijs perpeffum. De hac modera-
tione verborum scribens beatus Vin-
centius

centius Ferrerius hortatur, vt lingua prorsus ab otiosis abstineamus, nec rogati quidem, nisi de necessarijs & vtilibus, respondeamus: & si recreationis causa, ne sit molestus, perfacetum, & ridiculum sermonem quis ingerat, benignos quidem & comes nos præbeamus, sed nihil omnino respondeamus: & si grauatè feratur silentium, patienter toleremus, & intus in corde pro illis Deum oremus.

Mouere autem debet seruum Dei ad cauenda verba otiosa imprimis illud, quod liber erit à multis peccatis venialibus, quæ per sermones otiosos committuntur. Ad effugiendum enim vel vnicum peccatum veniale, eò quòd sit offensa Dei, meritò deberet homo non solum omnibus temporalibus mundi consolationibus se priuare, sed etiam ad quasuis huius vitæ pœnas & calamitates perferendas offerre: quanto magis id faciendum esset ad cauenda tot peccata venialia, quot otiosis colloquijs committuntur. quodlibet enim verbum otiosum est peccatū veniale. Quāuis verò, quæ nostra est fragilitas, non possimus euitare omnes sermones otiosos: *Qui enim in nullo offendit*, inquit B. Cap. 3. *Iacobus, hic perfectus est vir: vitare tamen*

possimus illos, qui data opera & delib-
beratè, atque ideò grauioris sunt noxæ,
subindè instituuntur. O quantum Deo
placet studium refrenandi linguam, ne
aliquid contra suam diuinam maiesta-
tem temerè effutiat, quippè qui illam
creauit, illi spiritum dedit, & iugo ra-
tionis subdidit, vt laudaret & glorifi-
caret ipsum, vt faciebat sanctus ille, qui
dicebat: *Laus eius semper in ore meo.*

Psal. 23.

Hæc quoq; cura efficiet, vt non abo-
tiosis tantùm, sed etiam noxijs & per-
nitiosis colloquijs abstinemus: certum
enim est, vbi semel linguæ habenas la-
xauerimus ad sermones otiosos & va-
nos, prono cursu deuolui mox ad que-
relas & murmuraciones aduersus pro-
ximum, ad nostras laudes extollendas,
& deprimendas alienas, ac denique ad
patefacienda, quæ alto silentij arcano
regenda erant: siquidem quouis peccato
minori homo disponitur, vt tentatione
dæmonis impulsus, facilius labatur in
grauius. Etenim velut is qui precibus,
alijs ve operibus bonis vacat, paratior
fortiorque est ad insultus Sathanz ex-
pugnandos; sic qui re vana exponenda,
spectandave detinetur, aut cibi potusve
sectatur delicias, vel loquitur otiosa,
imbecillior est ad impetum dæmonis
su-

sustinendum, & facile in graue aliquod
crimen præceptis agitur. Hæc doctrina
est B. Gregorij Magni.

Lib. 6. MOR.

c. 18.

Otiosa deinde verba idcirco diligen-
tius cauenda sunt, quod animam pace
& deuotione spirituali priuent. Quid
seruis Dei carius pretiosiusque esse so-
let tranquillitate & serenitate consci-
entiæ? quid feruore spiritus, consolatione
& voluptate spirituali iucundius? quan-
tum sudant ad consequenda hæc dona
beneficio orationis ac mortificationis?
& tamen sæpenumero horum omnium
iacturam faciunt, dum se plus iusto in
verba otiosa profundunt. Quemadmo-
dum enim aqua odorifera, si inclusa sit
vasi rectè obturato, suauitatis odorem
retinet, secus autem, perdit. Sic consci-
entiæ pax, & deuotio animæ actualis si
freno silentij in corde iusti, tanquam in
vase accuratè custodiatur, facile conser-
uatur, & hominem ad omne bonum
excitat, sin verò lingua raptis silentij
repagulis in verba otiosa & vana solua-
tur, facile omnis spiritalis tranquilli-
tas ardorque Deo seruiendi perit, ani-
maque languescit & obtorpescit in cur-
su pietatis inchoato. Ac nonnunquam
vnum verbum otiosum hæc omnia in-
commoda parit. Vnde S. Dorotheus: *Serm. 20.*

Z 4

Ca-

Prou. 14.

Hom. 6. in
Euang.

Caue, inquit, à multiloquio, quia omnem sensum pietatis è coelo delapsum extinguit. Idem diuinæ litteræ inculcant. *Vbi verba sunt plurima*, ait sapiens, *ibi frequenter egestas*, hoc est, defectus deuotionis, ardoris, & consolationis spiritualis. Et Gregorius sedulo monet, vt otiosos sermones fugiamus, dicens: *Mecum vos admono, vt ab otioso sermone parcamus, inutiliter loqui declinemus, in quantum reniti lingua valeamus, in venio verba non defluant, cum iudex dicat, de omni verbo otioso rationem reddendam. Otiosus ergo colloquia ad edificationis studium veritas, quam celerrimè huius vitæ tempora fugiant considerate, quam districtus veniat iudex attendite, hunc antè oculos vestri cordis ponite.*

CAPVT XXXIII.

Quibus medijs mortificandi sint lingue abusus

Prou. 6.

INter media ad refrenandam linguam, comprimendamque cupiditatem multa loquendi, primum est, humiliter & constanter à Domino petere donum coercendæ linguæ. Esse enim donum supernaturale Dei declarat Sapiens, dum ait: *Hominis est animam preparare, & Domini gubernare linguam.*